

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Zdravotně sociální fakulta

POSUDEK OPONENTA DISERTAČNÍ PRÁCE

Jméno a příjmení doktoranda: **PhDr. JITKA KROCOVÁ**

Doktorský studijní program: Ošetrovatelství

Oponent disertační práce: **doc. PhDr. Andrea Botíková, PhD., MPH**

Školitel: Ing. Radka Prokešová, Ph.D.

Název disertační práce: ***Zvyšování kvality ošetrovatelské péče v oblasti močových infekcí pomocí řízení rizik***

Aktuálnost zvolenej témy

Infekcie močových ciest spojené s katetrizáciou močového mechúra patria k najčastejším typom infekcií súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti. Zásadným predpokladom ich predchádzania je kvalitne a bezpečne poskytovaná ošetrovateľská starostlivosť. Jedným z efektívnych nástrojov prevencie infekcií močových ciest spojených s poskytovaním zdravotnej starostlivosti je implementácia riadenia kvality starostlivosti a riadenia rizík pri poskytovaní ošetrovateľskej starostlivosti. Zvolenú tému dizertačnej práce považujem za veľmi aktuálnu a prínosnú pre odbor. Teoretické východiská práce vychádzajú z aktuálnych poznatkov týkajúcich sa infekcií močových ciest súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, kvalitou zdravotnej starostlivosti a managementu rizík. Môžem konštatovať, že sú spracované precízne, v rozsiahlej rovine, majú logický sled a hovoria o vysokej erudovanosti autorky v danej problematike.

Stanovené ciele a hypotézy

Autorka si stanovila štyri ciele práce. Prvým cieľom bolo zhodnotiť realizáciu krokov prevencie a kontroly a kroky k zvyšovaniu kvality starostlivosti v oblasti močových infekcií u poskytovateľov lôžkovej akútnej starostlivosti v ČR. Ďalšími bolo zhodnotiť realizáciu riadenia rizík močových infekcií a realizáciu aktivít smerujúcich k zvyšovaniu kvality a bezpečnosti starostlivosti súvisiacich s prevenciou infekcií močových ciest spojených so zdravotnou starostlivosťou u poskytovateľov lôžkovej akútnej starostlivosti v ČR. Posledným cieľom bolo navrhnúť oblasti programu rozvoja s cieľom zvýšiť povedomie nelekárskych zdravotníckych pracovníkov v oblasti riadenia rizík a prevencie infekcií močových ciest súvisiacich so zdravotnou starostlivosťou. Následne si autorka práce stanovila tri výskumné otázky a trinásť hypotéz. Výskumné hypotézy boli stanovené tak, aby bolo možné posúdiť jednotlivé dimenzie zodpovedajúce oblastiam prevencie infekcií močových ciest súvisiacich so zdravotnou starostlivosťou. Výskumné ciele, otázky a hypotézy sú z metodologického

hľadiska formulované správne, vychádzajú z teoretických východísk dizertačnej práce a úzko spolu súvisia. Nadväznosť a formuláciu výskumných otázok považujem za zmysluplné vzhľadom k obsahovému spracovaniu empirickej časti práce.

Metodika

K spracovaniu výskumnej časti bola použitá schéma zmiešaného výskumu tzv. triangulácia. Vo výskume bol použitý model sekvenčného kombinovania, kedy bol najskôr realizovaný kvantitatívny výskum a následne kvalitatívna metóda schéma QUAN-QUAL. Kvantitatívny výskum mal desing observačnej deskriptívnej prierezovej štúdie. Stratégiou kvalitatívneho výskumu bola zakotvená teória a výskumným nástrojom pološtruktúrovaný rozhovor. Výskumné šetrenie bolo započaté predvýskumom, ktorého výsledky boli publikované. V kvantitatívnej fáze výskumu boli použité tri dotazníky, dva neštandardizované a jeden štandardizovaný. Výskumnú vzorku tvorili sestry na pozícii managementu. Do výskumu sa zapojilo 34 nemocníc a celkovo sa výskumu zúčastnilo 186 respondentov. Kvalitatívna fáza nadväzovala na výsledky kvantitatívnej a jej cieľom bolo ich doplnenie a vysvetlenie. Výskumný súbor tejto fázy výskumu tvorili manažéri kvality nemocníc poskytujúcich akútnu lôžkovú starostlivosť v ČR. Participanti boli do výskumu zaradení na základe zámerného výberu a bolo ich celkovo 12. Z metodologického hľadiska nepozorujem žiadne výrazné nedostatky, práve naopak, oceňujem snahu autorky o kombináciu viacerých výskumných metód, zapojenie pomerne veľkej výskumnej vzorky a získanie validných a využiteľných dát.

Spracovanie získaných dát, výsledky

Štatistická analýza údajov kvantitatívnej fázy výskumu bola vykonaná prostredníctvom programov SASD 1.5.8 a SPSS na základe prvého a druhého stupňa triedenia. Analýza údajov kvalitatívnej fázy výskumu bola zahájená prepisom rozhovorov, následne sa získané údaje kódovali a vyhodnocovali. Získané dáta sú prezentované v prehľadných tabuľkách a grafoch. Spracovanie a uvedené výsledky štúdie považujem za premyslené, detailne prepracované a veľmi hodnotné nielen z hľadiska teórie, ale predovšetkým pre ich možnosť uplatnenia v ošetrovateľskej praxi. Autorka uvádza komplexné zhodnotenie získaných výsledkov v rámci kapitoly „diskusia“, ktoré konfrontuje s vedeckými štúdiami doma i v zahraničí.

Záver, odporúčania pre prax

V závere práce autorka jasne a stručne sumarizuje získané výsledky a možnosti ich uplatnenia či využitia v odbore. Z trinástich hypotéz bolo úplne alebo čiastočne potvrdených šesť hypotéz. Ciele práce sa podarilo naplniť. Záver spĺňa požadované kritériá, odporúčania pre prax vychádzajú z výsledkov práce.

Práca s literatúrou

Autorka preukázala schopnosť efektívne pracovať s odbornou literatúrou v celom texte predloženej dizertačnej práce. Citačná norma bola dodržaná. Zoznam použitej literatúry obsahuje dostatočné množstvo odborných zdrojov od domácich a zahraničných autorov v celkovom počte 179.

Nové poznatky, ktoré boli dosiahnuté v dizertačnej práci

Dizertačná práca priniesla niekoľko podstatných bodov. Konkrétne oceňujem vytvorenie e-learningového kurzu pre študentov, ktorý bol zameraný na problematiku katetrizácie močového mechúra a prevenciu CAUTI. Veľký význam majú pre prax tiež ostatné odporúčania vyplývajúce z výskumu, ktoré vo všeobecnosti smerujú práve k realizácii pravidelných vzdelávacích aktivít. V závere si dovoľujem konštatovať, že autorka spracovala danú problematiku veľmi prehľadne a precízne, s jasne stanovenými cieľmi, ktoré sa jej podarili naplniť. Teoretické východiská a všetky zistené dáta tvoria jeden zmysluplný celok. Dizertačnú prácu možno považovať za plnohodnotné monotematické dielo svojho druhu.

Predložená doktorandská dizertačná práca je spracovaná na veľmi vysokej úrovni po stránke odbornej i metodologickej. Splňa všetky požadované kritériá na tento typ práce. *Prácu odporúčam na obhajobu a po jej úspešnom absolvovaní navrhujem udeliť PhDr. Mgr. Jitke Krocovej vedecko – akademický titul PhD. v študijnom odbore Ošetrovatelstvo.*

Pripomienky

1. Prečo podľa vás bola ochota participovať na výskume so strany nemocníc nízka? Uvedte dôvody.
2. Priblížte obsah a náplň Certifikovaného kurzu Katetrizácia močového mechúra u mužov, starostlivosť o permanentný močový katéter a interminentná katetrizácia.
3. Akých najčastejších chýb pri katetrizácii močového mechúra sa sestry v praxi dopúšťajú?

V Trnave 20.7. 2022

doc. PhDr. Andrea Botíková, PhD., MPH

(oponent)

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

POSUDEK OPONENTA DIZERTAČNÍ PRÁCE

Autor práce: PhDr. Mgr. Jitka KROCOVÁ

Název práce: Zvyšování kvality ošetrovatelské péče v oblasti močových infekcí pomocí řízení rizik

Oponent: doc. PhDr. Jitka Němcová, PhD.

Aktuálnost zvoleného tématu

Předložená dizertační práce zpracovává problematiku infekcí močových cest spojených s katetrizací močového měchýře, které tvoří více jak jednu třetinu těchto infekcí. Oblast kvality a bezpečí ošetrovatelské péče je jednou z priorit současného ošetrovatelství. Infekce močových cest nejsou hrozbou jen pro úzkou rizikovou skupinu pacientů, ale představují komplexní problém celého systému poskytování zdravotních služeb. K řešení tohoto problému se vyjádřila i Rada EU v roce 2009 svými doporučení pro bezpečí pacientů včetně prevence a kontroly infekcí spojených se zdravotní péčí. Česká republika naplňuje tuto strategii Programem prevence a kontroly infekcí spojených se zdravotní péčí z roku 2013, který představuje naplnění Zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, v platném znění. V případě prevence těchto infekcí je nutno vyzdvihnout roli a kompetence všeobecných sester.

Splnění stanovených cílů dizertační práce

Hlavním cílem dizertační práce je zmapovat implementace řízení kvality péče a řízení rizik při poskytování ošetrovatelské péče v kontextu prevence infekcí močových cest spojených se zdravotní péčí, které současně souvisí se zkvalitněním ošetrovatelské péče v této oblasti.

Pro splnění tohoto cíle si autorka dále zvolila čtyři dílčí cíle se snahou zhodnotit realizaci kroků prevence, kontroly kvality péče a řízení rizik v této oblasti, identifikovat realizaci aktivit směřujících ke zvýšení kvality péče, a to u poskytovatelů lůžkové akutní péče v ČR. Také se zaměřila na návrh oblastí programů rozvoje v oblasti řízení rizik a prevence. K cíli výzkumu byly formulovány tři výzkumné otázky, ke kterým bylo stanoveno třináct hypotéz.

Formulaci výzkumných otázek opírá autorka o sedm relevantních aktuálních zdrojů.

Metodika

Formulované cíle práce autorka naplnila pomocí výzkumu, který byl realizován metodou smíšeného designu. Použitými metodami byly – model sekvenčního kombinování, schéma QUAN-QUAL, observační deskriptivní průřezová studie, zakotvená teorie, kde byl výzkumným nástrojem polostrukturovaný rozhovor. Dále byly použity dva nestandardizované

dotazníky a jeden dotazník standardizovaný (modifikovaný dotazník z projektu DUQuE). Autorka neopomenula operacionalizovat podstatné relevantní pojmy související s oblastí výzkumu. Opomenuta nebyla ani pilotáž, kterou autorka výtěžila pro finální volbu zpracování výzkumné části, kterou byla kombinace kvantitativních a kvalitativních výzkumných metod – tzv. triangulace.

Koncepce metodiky výzkumu vychází z mezinárodních teorií.

V rámci popisu výzkumné části se autorka i kriticky zamyslela nad limity výzkumu, mezi které spadalo ovlivnění realizace pandemickou situací v ČR, kdy z důvodu vyhlášeného nouzového stavu v ČR a přetížení zdravotnického systému bylo přistoupeno k přehodnocení výzkumné strategie a využito bylo i on-line prostředí.

Autorka použila adekvátní výzkumné metody, které vedly k naplnění cílů práce. Hypotézy jsou stanoveny správně a autorka vhodnými nástroji dokládá jejich validitu. V rámci realizovaného výzkumu byly také potvrzeny výzkumné otázky.

Zpracování získaných dat

Pro část kvantitativního výzkumu autorka zvolila metodu dotazníku, které byly distribuovány, po souhlasu nelékařského managementu, 34 nemocnicím. Výzkumný soubor kvantitativního výzkumu tvořilo 186 respondentů. Získaná data jsou zpracována prostřednictvím programu SASD a SPSS na základě prvního a druhého stupně třídění do frekvenčních a kontingenčních tabulek s absolutními a relativními četnostmi a následně jsou analyzována a testována, a to na třech úrovních hladiny významnosti. V případě nedostatečného počtu pozorování byla aplikována Yatesova korekce.

Jádrem kvalitativního zkoumání bylo 12 rozhovorů (pro práci byl jeden rozhovor realizován osobně a 11 rozhovorů bylo on-line) s managery kvality nemocnic poskytujících akutní lůžkovou péči v ČR. Jejich výběr byl stratifikovaný a záměrný. Zde bylo uplatněno otevřené, axiální a selektivní kódování.

Práce s literaturou

Práce má 162 stran, je členěna do logických celků a jednotlivé kapitoly jsou zpracovány přehledně. Autorka v dizertační práci použila celkem 179 zdrojů (47 monografických, 77 časopiseckých, 102 internetových, 3 sborníky z konferencí, 1 přednáška a 2 dizertační práce), ze kterých je 93 zdrojů zahraničních. Vhodným doplněním je 10 příloh, do kterých autorka zařadila konspekt rozhovoru, dotazníky ke kvantitativnímu výzkumu, souhlasy koordinátorů projektu DUQuE s využitím standardizovaného dotazníku, souhlas s použitím modifikovaného standardizovaného dotazníku a další.

Nové poznatky, které byly dosaženy v dizertační práci

Autorka prokázala souvislost v oblasti realizace auditu hygieny rukou, pravidelného vedení záznamů ve zdravotnické dokumentaci, ustanovení pozice manažera kvality a bezpečí, s existencí benefitů pro zvyšování kvality péče (vzdělávací akce) a sledováním dat z výsledků interního auditu, a to včetně typu pracoviště a vedení. Dle realizovaného výzkumu je dokumentace o katetrizaci močového měchýře vedena dle Doporučení Národního ošetrovatelského postupu, u sledovaných poskytovatelů zdravotní péče je dostatek pomůcek a materiálu a také tito disponují funkčními týmy odborníků pro prevenci a kontrolu infekcí spojených se zdravotní péčí.

Dále autorka již na základě realizovaného předvýzkumu konstruovala e-learningový kurz pro studenty Fakulty zdravotnických studií Západočeské univerzity v Plzni, který byl zaměřen na problematiku katetrizace močového měchýře a prevence CAUTI. Tento kurz je průběžně aktualizován a doplňován. Významným výstupem bude podobný kurz, který je autorkou aktuálně připravován pro periodické vzdělávání zdravotníků FN Plzeň, a to ve spolupráci s odborníky projektu „POSTUDIUM“ a koordinátory e-learningového týmu Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Plzni.

Předložená dizertační práce představuje solidní přínos pro oblast ošetrovatelství, s reálným přesahem do zdravotnické praxe.

Připomínky

Práce obsahuje pouze několik formálních nedostatků. Autorka nerozlišuje zápis parafráze a zápis přímé citace a také v těchto zápisech, v případech dvou autorů, nedodrží ČSN 690-2 z roku 2011. V Seznamu zdrojů je správně uplatněn harvardský styl jejich zápisu, ale ČSN 690-2, 2011 není uplatněna u zápisu legislativních norem. V několika dalších případech není uvedena norma důsledně uplatněna. Také považuji za nadbytečné číslování titulů v Seznamu zdrojů, zvláště když jsou tyto řazeny dle abecedního pořadí a odkazování dle čísel není v textu využito.

Dále u uvedeného Seznamu zkratk postrádám zdroj.

Tyto formální nepřesnosti však neovlivňují obsahovou kvalitu práce a doufám, že uvedené připomínky posílí potenciál autorky k další vědecké práci, který je evidentní.

Závěr

Dizertační práce PhDr. Mgr. Jitky Krocové přináší nové poznatky pro obor Ošetrovatelství a zejména pro zdravotnickou praxi. Splňuje požadavky kladené na tento typ prací, respektuje Opatření děkanky č. 21/2016 a v něm stanovené formální požadavky Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Na základě prostudování dizertační práce PhDr. Mgr. Jitky Krocové doporučuji tuto práci přijmout k obhajobě a v případě jejího úspěšného obhájení doporučuji, aby byl PhDr. Mgr. Jítce Krocové, v souladu se zákonem 111/1998 Sb., o vysokých školách, v platném znění, přiznán akademický titul „*philosophiae doctor*“, ve zkratce Ph.D.

Místo vypracování a datum: Praha, 8. 7. 2022

Podpis:

